

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

1. Samenvatting

De wet van 1 september 1920 die aan minderjarigen beneden de 16 jaar de toegang tot de bioscoopzalen ontzegt, is verouderd. Met het samenwerkingsakkoord van [datum van ondertekening aanvullen], afgesloten tussen de bevoegde Belgische overheden, wordt een coregulerend systeem vooropgesteld voor films voor het eerst vertoond in Belgische bioscoopzalen. Aanbieders classificeren de films volgens de Kijkwijzermethodologie. Elke classificatie bestaat uit een leeftijds- en inhoudsclassificatie, die als aanbeveling dient bij de film en wordt duidelijk gecommuniceerd aan de burger.

Het voorliggende ontwerp van instemmingsdecreet kadert in de strategische doelstelling "een duurzaam en geïntegreerd kunstenbeleid voeren op lange termijn" en de operationele doelstelling "een geïntegreerd filmbeleid voeren" uit de beleidsnota Cultuur.

2. Situering

De filmkeuring werd tot op heden geregeld door de wet van 1 september 1920 die aan minderjarigen beneden de 16 jaar de toegang tot de bioscoopzalen ontzegt, tenzij de vertoonde film geschikt is bevonden door een keuringscommissie. Met de *Bijzondere wet met betrekking tot de Zesde Staatshervorming* van 6 januari 2014 werd de filmkeuring een bevoegdheid van de gemeenschappen en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

De wet van 1 september 1920 is niet langer aangepast aan de hedendaagse context. Het betreft een restrictief systeem. Indien bioscoopexploitanten minderjarigen toelaten tot een ongeschikt bevonden film, is dit een strafbaar feit. Exploitanten beschikken niet over de mogelijkheid om de leeftijd van jongeren te controleren. Tickets worden online gekocht; de controle van tickets vindt plaats voor de ingang tot meerdere zalen; exploitanten kunnen het tonen van identificatiebewijzen niet afdwingen. De wet schrijft enkel leeftijdsclassificaties voor, zonder inhoudelijke toelichting. Bovendien gaat de wet van 1920 uit van volledige overheidsregulering waarbij een commissie bijna alle films die uitkomen in België keurt. Het hoge tempo waaraan vele films een release kennen in een Belgische cinema, maakt het moeilijk om met een beperkt aantal commissieleden tijdig alle films te classificeren.

Gezien de werking van de distributie- en exploitatiesector op het vlak van vertoning, van verwerving van rechten en van promotie, nationaal georganiseerd is, is een uniforme regeling voor heel het Belgische grondgebied wenselijk. Dit betekent ook een oplossing voor de Brusselse context. Met het oog op een

gezamenlijke regeling inzake filmkeuring, een gezamenlijke uitoefening van de eigen bevoegdheid, is een samenwerkingsakkoord tussen de drie bevoegde gemeenschappen en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie nodig. Met het samenwerkingsakkoord van [datum van ondertekening aanvullen] wordt gekozen voor een coregulerend systeem, waarbij de aanbieder de film classificeert volgens de door de overheid gekozen Kijkwijzermethodologie. Elke classificatie bestaat uit een leeftijds- en inhoudsclassificatie, die als aanbeveling dient bij de film.

3. Procedureverloop

3.1. Totstandkoming

Op 12 januari 2018 machtigde de Vlaamse Regering, de Vlaams minister, bevoegd voor de filmkeuring, voor het voeren van formele onderhandelingen op basis van onderstaande, goedgekeurde principes:

- één regeling voor films vertoond in Belgische bioscopen via een samenwerkingsakkoord;
- de aankoop van een licentie op Kijkwijzer voor de classificatie van films vertoond in Belgische bioscoopzalen;
- de evaluatie van de Kijkwijzermethodologie door een expertencommissie met het oog op de Belgische (culturele) gevoeligheden;
- coregulering;
- een aanbevelend systeem, en geen restrictief systeem;
- een uitzonderingsregel voor de Duitstalige Gemeenschap;
- de mogelijkheid tot het openstellen van de licentie voor omroepen;
- een algemene evaluatie;
- een aanzet voor de invulling van de toekomstige regelgeving (welke films – wie classificeert – communicatie van de classificatie – klachtenbehandeling in twee fases);
- de coördinatie;
- een ruwe, eerste inschatting van de weerslag op de Vlaamse begroting, en
- een voorstel voor de financiering met verdeelsleutel voor de bijdragen van de betrokken overheden.

3.2. Ondertekening

3.3. JoKer

3.4. Advies van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

3.5. Advies van de Raad van State, afdeling Wetgeving

II. TOELICHTING BIJ HET DECREET HOUDENDE INSTEMMING

Met het decreet wordt instemming betuigd met het samenwerkingsakkoord van [datum van ondertekening] betreffende de classificatie van films, vertoond in Belgische bioscoopzalen.

III. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN VAN HET SAMENWERKINGSAKKOORD

Het samenwerkingsakkoord bestaat uit 20 artikelen, verdeeld over 14 hoofdstukken.

Hoofdstuk I – Algemene bepalingen en definities

Artikel 1 bevat de definities die van toepassing zijn in het samenwerkingsakkoord en het reglement in bijlage.

Hoofdstuk II – De classificatie van films volgens een uniform classificatiesysteem

In **artikel 2** komen de partijen overeen het classificatiesysteem Kijkwijzer te hanteren voor elke film die voor het eerst wordt vertoond in een Belgische bioscoop. Kijkwijzer is het Nederlands classificatiesysteem voor audiovisuele content. Producties worden door de sector geïnclassificeerd op basis van een online vragenlijst (coderingsformulier), opgebouwd rond het type van de productie en zes media-inhouden (geweld, angst, seks en seksualiteit, discriminatie, drugs en/of alcoholmisbruik en grof taalgebruik) die mogelijk ongeschikt zijn voor de ontwikkeling van minderjarigen. De antwoorden op de vragen, opgenomen in het coderingsformulier, leiden automatisch tot een welbepaalde leeftijdsclassificatie en inhoudsclassificatie (dit zijn de hierboven vernoemde media-inhouden).

Door de vragen in het coderingsformulier op een objectiverende manier te stellen, door voorbeelden op te nemen in het coderingsformulier en door verplichte opleidingen voor en evaluaties van mensen die classificeren, bewaakt men de betrouwbaarheid van het systeem. De vragen in het coderingsformulier moeten op een eenvormige manier geïnterpreteerd worden, zodat wanneer één film geïnclassificeerd wordt door verschillende mensen, eenzelfde classificatie wordt bekomen.

Door controle van het online vragenformulier kan men nagaan hoe een classificatie tot stand kwam. Dit draagt bij tot transparantie van het systeem.

De inhoudsclassificatie maakt dat de bezoeker, de jongere, het kind, de ouder, de voogd, ... naast een richtinggevende leeftijdsgrens ook informatie krijgt met betrekking tot de potentieel ongeschikte inhoud. De leeftijdsclassificatie en inhoudsclassificatie moeten steeds samen gelezen worden. De inhoudsclassificatie angst bij een film die geschikt wordt bevonden voor kinderen ouder dan 6 jaar,

betekent iets anders dan angst bij een film die geschikt wordt bevonden voor kinderen ouder dan 12.

Kijkwijzer is een product van het Nederlands Instituut voor de Classificatie van Audiovisuele Media (NICAM), een sectororganisatie en stichting zonder winstoogmerk die het gebruik van de Kijkwijzer in Nederland coördineert. NICAM biedt een licentie aan op de Kijkwijzermethodologie. IJsland en Turkije werken momenteel met een licentie van Kijkwijzer voor de classificatie van audiovisuele content. In Slovenië werd het systeem aangepast aan specifieke, culturele gevoeligheden.

Het samenwerkingsakkoord is van toepassing op alle films die voor het eerst vertoond worden in een Belgische bioscoop. Omwille van praktische redenen wordt een uitzondering voorzien voor films die in België enkel vertoond worden op een filmfestival. Wel komen de partijen overeen de festivals aan te moedigen de films zelf te classificeren, gebruik makend van de leeftijds- en inhoudsclassificaties die worden gehanteerd (paragraaf 4, artikel 2).

Paragraaf 2 van artikel 2 voorziet in de mogelijkheid om een elektronisch systeem te laten ontwikkelen of aan te kopen, indien een licentie op Kijkwijzer niet langer voor handen zou zijn.

Artikel 3 voorziet in de oprichting van een ad hoc commissie van experts. Het eerste jaar dat Kijkwijzer in België gehanteerd wordt, zal functioneren als een pilootjaar. De online vragenlijst zoals deze gehanteerd wordt in Nederland, wordt integraal overgenomen in België. Op basis van de ervaringen, klachten en een niet-bindend advies van een ad hoc commissie van experts, kan de vragenlijst aangepast worden aan specifieke Belgische gevoeligheden. De commissie van experts moet ten laatste 12 maanden na de start van het gebruik van Kijkwijzer in België een advies formuleren.

Artikel 4 schrijft voor dat de aanbieder de film die voor het eerst wordt vertoond in een Belgische bioscoop classificeert met het kijkwijzersysteem. Hiermee kiezen de betrokken overheden voor co-regulering, waarbij de overheden de te hanteren classificatiemethodologie bepalen en de uiteindelijke classificatie de verantwoordelijkheid is van de aanbieder. Slechts in zeer uitzonderlijke gevallen en enkel op vraag van de aanbieder, kan het secretariaat de classificatie van een film op zich nemen. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer een aanbieder voor de eerste keer en éénmalig een film aanbiedt in België, en de opleiding en evaluatie van Kijkwijzer niet heeft doorlopen.

Hoofdstuk III – Trailers

Artikel 5 schrijft een specifieke regeling voor, voor de classificatie van trailers. In regel neemt een trailer de classificatie over van de film waarop zij betrekking heeft. Wanneer de trailer wordt vertoond, voordat de film waarop deze betrekking heeft is gerealiseerd, wordt de trailer apart geclassificeerd. Indien blijkt dat de

uiteindelijk gerealiseerde film een hogere leeftijdsclassificatie kent, dient de classificatie van de trailer aangepast te worden aan de classificatie van de uiteindelijk gerealiseerde film. De bioscoopexploitant zorgt ervoor dat de leeftijdsclassificatie van de trailer, de classificatie van de film die wordt vertoond voorafgaand aan de trailer, niet overstijgt.

Hoofdstuk IV – Communicatie van de classificaties

Artikel 6 schrijft voor dat de classificaties publiek te consulteren zijn via een website, en stelt dat de aanbieder en de exploitant de classificatie op een correcte manier moeten communiceren, zoals nader beschreven in het reglement. In hoofdstuk II van het reglement worden de verantwoordelijkheden van de aanbieder en de bioscoopexploitant, aangaande de communicatie van de classificatie verder uitgewerkt. De communicatiekanalen worden geëxpliciteerd en de vormvereisten voor het weergeven van de classificatie worden voorgeschreven door het secretariaat voor de classificatie van films. De doelstelling is een duidelijk zichtbare en herkenbare weergave van de classificatie.

Hoofdstuk V – Secretariaat voor de classificatie van films

Artikel 7 geeft aan dat de Vlaamse Gemeenschap het secretariaat voor de classificatie van films op zich zal nemen. Paragraaf 2 van artikel 7 somt de belangrijkste taken van dit secretariaat op.

Hoofdstuk VI – Klachtenbehandeling

Om non-klachten en materiële fouten op te vangen en het aantal zwaardere procedures te beperken, voorziet het samenwerkingsakkoord in een klachtenbehandeling in twee fases: een bemiddelende fase en een behandeling van de klacht door de klachtencommissie.

Op basis van **artikel 8** kan het secretariaat voor de classificatie van films na het ontvangen van een klacht, in eerste instantie bemiddelen tussen de klager en beklagde (de aanbieder en/of bioscoopexploitant). Dit heeft tot doel onontvankelijke klachten en materiële fouten op te vangen, om zo het aantal zwaardere procedures met een klachtencommissie te beperken. Met het oog op bemiddeling zal het secretariaat de kwaliteit en correctheid waarmee de vooropgestelde classificatiemethodologie werd toegepast, onderzoeken. Indien er geen gepaste oplossing wordt gevonden waarin klager en beklagde zich kunnen vinden, wordt de klacht automatisch voorgelegd aan een klachtencommissie. Artikel 8, paragraaf 2 bepaalt de specifieke situaties waarin het secretariaat niet kan optreden als bemiddelaar. In deze gevallen worden de klachten meteen voorgelegd aan de klachtencommissie.

Artikel 9 omschrijft de samenstelling en de totstandkoming van de klachtencommissie.

Artikel 10 bepaalt de belangrijkste modaliteiten aangaande de klachtenbehandeling. Het gaat om het minimum aantal leden van de klachtencommissie die een klacht behandelen, de maximum termijn voor de behandeling, een klachtenprocedure op basis van weerwoord en de mogelijkheid tot het opleggen van sancties.

Hoofdstuk VII – Reglement

Artikel 11 verwijst naar het reglement, de bijlage bij dit akkoord. Opdat voldoende flexibiliteit mogelijk zou zijn om de toepassing van het nieuwe systeem aan te passen aan de snel veranderende wereld van distributie en vertoning, wordt de verdere, meer technische invulling van regels aangaande de classificatie van films in dit reglement opgenomen. Wijzigingen aan dit reglement kunnen voorgesteld worden door een stuurgroep, die bestaat uit een vertegenwoordiger van elke bevoegde administratie, aan de bevoegde autoriteit. Elke bevoegde autoriteit moet instemmen met de voorgestelde wijzigingen opdat de voorgestelde aanpassingen definitief kunnen worden. De voorgestelde wijzigingen dienen binnen de krijtlijnen van dit samenwerkingsakkoord te blijven.

Hoofdstuk VIII – Stuurgroep

Artikel 12 voorziet in de oprichting van een stuurgroep, bestaande uit één vertegenwoordiger van elke bevoegde administratie. Verder worden de taken van deze stuurgroep gedefinieerd en wordt omschreven hoe de groep kan worden samengeroepen.

Hoofdstuk IX – Evaluatie

Artikel 13 schrijft een evaluatie voor, twee jaar nadat het nieuwe classificatiesysteem in werking is getreden, of alsook twee jaar nadat het classificatiesysteem effectief wordt toegepast.

Hoofdstuk X – Financiering

De Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie zullen de classificatie van films samen financieren. **Artikel 14** bepaalt twee verdeelsleutels voor de verdeling van de financiering: het aantal inwoners en het aantal cinemazalen. De toekomstige bijdragen zullen jaarlijks aangepast worden op basis van de officiële cijfers, gekend op datum van het jaartal van betaling.

De Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie maken hun bijdrage over aan de Vlaamse Gemeenschap, die instaat voor het secretariaat.

Hoofdstuk XI – Uitzonderingspositie Duitstalige Gemeenschap

Artikel 15 voorziet in een uitzonderingspositie voor de Duitstalige Gemeenschap.

Hoofdstuk XII – Mogelijkheid tot uitbreiding naar andere media

Artikel 16 voorziet de mogelijkheid dat bevoegde autoriteiten het classificatiesysteem uitbreiden naar audiovisuele content, verspreid via andere kanalen.

Hoofdstuk XIII – Geschillenregeling

Artikel 17 schrijft een geschillenregeling voor.

Hoofdstuk XIV – Opheffingen, inwerkingtreding en toepassingsgebied

Op basis van **artikel 18** wordt de wet van 1 september 1920 opgeheven zes maanden na de publicatie van de laatste instemmingsakte in het Belgische Staatsblad. Het samenwerkingsakkoord van 27 december 1990 wordt opgeheven vanaf de inwerkingtreding van dit samenwerkingsakkoord.

Krachtens **artikel 19** treedt het samenwerkingsakkoord in werking op de dag van de publicatie van de laatste instemmingsakte in het Belgisch Staatsblad. Het akkoord is van toepassing op alle films die voor het eerst worden vertoond in een Belgische bioscoop na de inwerkingtreding van het akkoord, en die bovendien films zijn die geprogrammeerd zijn in een Belgische bioscoop 6 maanden na de inwerkingtreding van dit akkoord. Dit maakt dat de classificatie zichtbaar is in de bioscoopzalen, zes maanden na de inwerkingtreding van het samenwerkingsakkoord.

Artikel 20 bepaalt de termijn waarvoor het samenwerkingsakkoord wordt afgesloten. Het samenwerkingsakkoord is hernieuwbaar voor een periode van opnieuw twee jaar via een stilzwijgende verlenging.

Bijlage

Het reglement geeft een verdere invulling van regels aangaande de classificatie van films, conform de bepalingen opgenomen in het samenwerkingsakkoord.

Artikel 1 bepaalt dat het doorgaans de distributeur in staat voor de classificatie van films. Indien wenselijk kan de producent classificeren. Indien nodig dienen de classificeerders een vorming te volgen. Met het oog op de betrouwbaarheid van de Kijkwijzermethodologie is een vorming en ook evaluatie zeer belangrijk. De classificatie dient tijdig te gebeuren opdat de leeftijdsclassificatie en inhoudsclassificatie tijdig consulteerbaar zijn voor de burger.

Artikelen 2 tot en met 4 geven verdere richtlijnen aangaande de communicatie van de classificatie, voor de aanbieders en bioscoopexploitanten.

Artikel 5 bepaalt verdere regels m.b.t. de trailers.

Artikelen 6 tot en met 8 geven verdere invulling aan de klachtenprocedure.

De Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel,

Sven GATZ